

armado, ni le goljufal deržavo, temuč tudi tiste fabrikante, od katerih je to blago kupoval, se je sukalo te dni izpraševanje sodniško samo okoli kupčijskih in fabrikiških reči. Al čuda! kar so zoper njega zaslišane priče govorile te dni, je skor tako, da Richter ni nobene goljufije kriv. Toliko radovedniše pričakuje zdaj vse obravnava na dalje in konec sodbe.

— Deržavno ministerstvo je poslalo deželnim poglavarstvom vseh dežel pismo, v katerim jim priporoča, naj si prizadenejo, da hranilnice (šparkase) napravijo izposojilnice, kjer morejo manj premožni kmetje in rokodelci na svoj osebni kredit dnarja do 100 gold. na pósito (v zajem) dobiti proti temu, da dolg s primernimi činži in polagoma poplačujejo. — Neki drug ministersk razpis od 20. t. m. pa dovoljuje, da hranilnice, če se je njih lastno premoženje (Reservefond) že čez njih potrebe narastlo, smejo primerni del tega premoženja za milodarne in občno koristne naprave svojega kraja obrniti tako, da te vselej narpoprej nepremožnim deležnikom na dobro pridejo.

— Vprihodnje bojo tudi vojaki černo kavo (kofé) pili in sicer ob času vojske in mirú. Tako določuje ukaz od 9. t. m. En obrok (porcijon) kuhane černe kave za vsakega vojaka je določen na pol maslica, in sicer tako, da za tega polmaslica se vzame 2 tretjin lota nepražene kave, 3 četert lota pa cukra. Za praženje in kuho černe kave bojo vojaki dobili vso pripravo.

Iz Tersta 22. nov. Vsaki dan pričakujemo vojskovodja fzm. Benedek-a lesem, ki bo sam ogledal vse, kar je treba za brambo našega primorja. Iz Benedk se vozi veliko streljiva in živeža v Pulj (Pola). — Kakor iz Beneškega slišimo, se je pred nekimi dnevi rekrutba ondi začela; fanti dohajajo iz kmetov brez vsega upora in dosihmal je šlo vse v lepem redu; težavniše utegne s rekrutbo še le tedaj biti, kadar bojo prišle mesta na versto, iz katerih je veliko mladenčev potegnulo na Laško k Garibaldi.

Horvaško. Iz Zagreba. Mestni odbor je sklenil v poslednji seji prositi bana, da se ponovi po občinski postavi od leta 1850. V kmetijsko šolo v Križevcih se bo vsled ces. ukaza vzelo 18 učencov iz vojaške granice; stroški po 160 gold. za vsakega se bojo plačevali iz zaklada njenega.

Na Reki. — Zoper rovarsko početje sicer majhne pa priderzne tukajšne talijanske stranke, ki je začela na vés glas trobiti in narod z mnogimi zvijačami trapiti, naj se otrese „sirovih“ Horvatov pa se pridruži sopet Magjarom, se je 15 t. m. v „Pozoru“ povzdignil glas iz Reke, ki onim spletkarom ostre levite bere ter med drugim pravi: „Kar oni hočejo, je: da jim pomagajo Magjari, da se še dalje po horvaškem primorji talijanščina širi, kjer po pravici nobenega mesta nima, — da ostane horvaški jezik, jezik vsega primorskega ljudstva, še dalje sužnik, metán pod noge vsakemu potepinu, ki se sem priklati, — da bode podložen horvaški narod še dalje mali herpici gobovih izdajnikov in nekterih tujcov, ki bi radi gospodarili na slavenski zemlji, kjer smo mi gospodarji. Ti representanti talijanske propagande naslanjali so se do sedaj pri vsaki priliki na Nemce, da so jim na pomoč bili, sedaj pa se naslanjajo na Magjare. Magjaru je vse eno, ali je Reka talijanska ali kar si bodi, ker ni njegova. Nam pa ni vse eno, in nam ne smé biti, ako smo pošteni. Reko so zidali Horvati; horvaški novac (dnar) in horvaški muzeg ji je potegnil lepo cesto do Karlovca, da imamo mi svojo luko na morji in Reka prilično trgovino; horvaški bogotaši so zidali največi in najlepši del „novega grada“; v nji živi dan danas naš narod; Božja beseda pripoveda se v stolni cerkvi še današnji dan v našem jeziku itd. Res je, da nam je naše ljudstvo po Reki zlo zlo zaostalo; malokdo zna dobro čitati ali pisati; v cerkvi ne vidiš skor nikogar

s knjigo v roci. Al temu se ni čuditi; kriva tega je tista gospôda, ki je ljudstvu namesto kruha dajala kamen, namesto domačih horvaških šol le same tuje, talijanske. Še eno orožje — pravi možki Peripatetiki nazadnje — imajo spletkarji: stare privilegije. Al vejo naj, da čas za privilegije je prešel; nastopil pa je čas, da dobijo narodi od Boga jim podarjene pravice. Komur pa so v serce prirašene stare listine, naj jih čita (bere), naj jih vzame domú seboj, naj se ž njim nasladije — ter molči!“ V drugem listu piše ravno ta gosp. dopisnik iz Reke, da se je neka deputacija podala na Ogersko k Vay-u in Deak-u, da bi se ta dva slavna gospoda potegnila za to, da Reka ostane pod ogersko krono s celo svojo automijo kot „historisch-politische Individualität“. „Kdo prašam jez — piše dopisnik — je poslal ono deputacijo? Mestjani? To ne, sicer bi se bilo o tem kaj vedilo. Ali magistrat? Od kod ima on to pravico? Vidi se, da so se nekteri ljudje sami poslali! Lahko bi bili brez tega truda ostali. Magjari dobro vedó, da Horvati Reke ne morejo pustiti; tudi jim za eno mestice ne bo veliko mar in to toliko manj, ker jim je trgovina in vse drugo v Reko ravno tako odperto kakor Horvatom“.

Ogersko. Iz Pešta. Čedalje bolj se kaže, da se naše stranki ne bote z lepo pomirile. Magjari „stare korenine“ hočejo, da bi na Ogerskem kakor nekdanj le gospôda kraljevala; druga „rodoljubna“ stranka pa terja preuredbo Ogerskega na podlagi postav od leta 1848. Ogerski dvorni kancelar baron Vay ima tedaj sila težak stan, ker plemenitaši nek ne za las nočejo pustiti svojih starih privilegij iz rok, za vse ostalo ljudstvo pa jim ni nič mar. Da se zavoljo teh homatij zbor v Ostrogonu (Gran) še odlaga, je lahko zapopasti. — Kakor leta 1848 in 1849 se ponavljajo po mnogih ogerskih mestih tako imenovane mjavkalice ali mačje godbe ptujim uradnikom.

Laško. Kralj neapolitanski Franc II. je še zmiraj v Gaeti; mati kraljica pa je s princesnjami se preselila v Rim, kamor so se že tudi vsi v Gaeti bivši poslanci ptujih vlad podali. Gaeta je nek za 10 mescov s streljivom in živežem oskerbljena. V Neapolji in tudi v nekterih drugih krajih se snujejo prekucije zoper Sardinco, ki jih pa oni z vojaško silo zatirujejo. Za gotovo se pripoveduje, da sv. oče papež nočejo zapustiti Rima. Napoleon, kakor se sém ter tjé kaže, podpira papeža in kralja Franca zoper Sardinco; al ta pomoč ni nič družega kakor da Italijanom kaže, da brez njega nič ne opravijo in da bo za tega voljo nazadnje — njegova rajtenga večja. Garibaldi je pisal odborom, ki so mu bili dosihmal na pomoč: „Ostanite skupaj, ker še ni vse delo pri kraji; kar ste storili za Sicilijo in Neapolj, morate storiti tudi za Rim in Benedke“. Ravno je prinesel telegraf novico, da je kralj neapolitanski 21. t. m. začel kri iz sebe metati in da so hiteli po zdravnike. Ako je to res, bo Gaeta dosti pred padla Sardincom v roke.

Iz Milana 19. nov. Žalostno novico je prinesel telegraf iz seminšča v Bedonii, da ponoči 15. t. m. se je 16 študentov s prefektom vred zadušilo. Kako, se še prav ne vé, berž ko ne, so žerjavico imeli v spavnici in ogljeni puh jih je zadušil.

Francozko. Iz Pariza 24. nov. Na mesto deržavnega ministra Fould-a, ki je odstopil, je izvoljen spet grof Valevski. To je gotovo znamenje kakošnega novega političnega početja.

Pogovori vredništva. Gosp. R. B: Kar je o magdal. učilnici izostalo, se je po naključji zgodilo, ko je konec sestavka natisnjen bil. —

Kursi na Dunaji 27. novembra.

5% metaliki 66 fl. 50 kr. Ažijo srebra 40 fl. — kr.
Narodno posojilo 78 fl. 50 kr. Cekini 6 fl. 67 kr.